پرونده

قصور دستگاه‌های دولتی در انفجار بندر شهید رجایی

گروه استان‌ها| دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان هرمزگان از صدور کیفرخواست برای ۱۸ دستگاه دولتی و خصوصی در پرونده انفجار و آتش‌سوزی بندر شهید رجایی خبر داد؛ حادثه‌ای که به جان باختن ۵۸ نفر، مصدومیت ۶۲۸ نفر و وارد آمدن خسارت‌های گسترده به تأسیسات بندری، ساختمان‌ها، وسایل نقلیه، کالاها و اموال اشخاص و مجموعه‌های مختلف منجر شد.

عارف اکبری، دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان هرمزگان اعلام کرد: پس از صدور قرار جلب به دادرسی از سوی شعبه سوم بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب بندرعباس، پرونده متهمان با صدور کیفرخواست به دادگاه صالح ارسال شده است. به گفته وی، بر اساس نظریه کارشناسی، میزان قصور هر یک از دستگاه‌های مرتبط مشخص شده و رفتار منتسب به آن‌ها از نظر تسبیب در وقوع و گسترش حادثه مورد بررسی قضایی قرار گرفته است.

■ بررسی ابعاد حادثه و عوامل مؤثر

انفجار و آتش‌سوزی گسترده بندر شهید رجایی در ششم اردیبهشت ۱۴۰۴، یکی از حوادث مهم صنعتی و بندری کشور بود. شدت حادثه، علاوه بر تلفات انسانی، خسارت‌های قابل توجهی به زیرساخت‌های بندری و اموال عمومی و خصوصی وارد کرد و ضرورت بررسی دقیق شرایط نگهداری کالاها، رعایت مقررات ایمنی و عملکرد دستگاه‌های مسئول را در کانون توجه قرار داد.

به گفته دادستان هرمزگان، تحقیقات مقدماتی بلافاصله پس از حادثه آغاز شد و گزارش‌های ضابطان قضایی، اسناد دستگاه‌های اجرایی، مکاتبات اداری، اظهارات افراد مرتبط و سوابق سازمان‌های ذی‌ربط مورد بررسی قرار گرفت.

در جریان تحقیقات، مراحل ورود، اظهار، تخلیه، نگهداری، بازرسی، آزمایش، جابه‌جایی و تعیین تکلیف کالاها ارزیابی شد. همچنین شرایط استقرار و مجاورت محموله‌ها، نحوه نگهداری کالاهای خاص و شیمیایی و میزان رعایت الزامات ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در محدوده بندری مورد توجه قرار گرفت.

■ قصور چند دستگاه در زنجیره وقوع حادثه

اکبری با اشاره به نظریه‌های اولیه و تکمیلی هیئت کارشناسی گفت: بررسی‌ها به شناسایی مجموعه‌ای از عوامل مؤثر در وقوع و گسترش حادثه منجر شده است. بر اساس توضیحات وی، این حادثه را نمی‌توان صرفا به عملکرد یک مجموعه یا یک خطای منفرد نسبت داد؛ بلکه عواملی مانند مدیریت نشدن به‌موقع مخاطرات، رعایت نشدن برخی الزامات نگهداری کالاها و ضعف در فرایندهای نظارتی و کنترلی نیز بررسی شده‌اند.

دادستان هرمزگان تأکید کرد: تعیین میزان تقصیر کارشناسی، به‌تنهایی برای انتساب مسئولیت کیفری کافی نیست. به گفته وی، ارتباط میان وظایف قانونی هر دستگاه، تکالیف انجام‌نشده و میزان تأثیر آن‌ها در ایجاد، استمرار یا گسترش حادثه، در کنار سایر اسناد و شواهد پرونده ارزیابی شده است.

بر همین اساس، برای متهمان پرونده به اتهام تسبیب در قتل غیرعمدی ۵۸ نفر و تسبیب در ایراد آسیب‌های بدنی غیرعمدی به ۶۲۸ نفر، با لحاظ میزان تقصیرهای اعلام‌شده، کیفرخواست صادر شده است. ارسال پرونده به دادگاه به معنای صدور حکم قطعی نیست و مسئولیت کیفری متهمان باید در فرایند رسیدگی قضایی مشخص شود.

■ ضرورت بازنگری در ایمنی بنادر

بندر شهید رجایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مراکز تجاری و کانتینری ایران، نقش اساسی در واردات، صادرات و زنجیره تأمین کالا دارد. وقوع چنین حادثه‌ای علاوه بر خسارت‌های مستقیم، ضرورت توجه به پیامدهای اقتصادی، جبران زیان بازرگانان و ارتقای استانداردهای ایمنی در زیرساخت‌های تجاری کشور را برجسته کرده است.

کارشناسان ایمنی صنعتی؛ شناسایی دقیق محموله‌های خطرناک، ثبت صحیح مشخصات کالاها، نظارت مستمر بر شرایط نگهداری مواد شیمیایی، تجهیز مراکز بندری به سامانه‌های پیشرفته اطفای حریق و آموزش کارکنان را از اقدام‌های ضروری برای کاهش خطر حوادث مشابه می‌دانند.

پرونده انفجار بندر شهید رجایی اکنون با صدور کیفرخواست برای ۱۸ دستگاه دولتی و خصوصی وارد مرحله رسیدگی دادگاه شده است. نتیجه این رسیدگی، علاوه بر تعیین مسئولیت‌های قانونی، می‌تواند در اصلاح رویه‌های نظارتی، افزایش شفافیت در مدیریت محموله‌های خطرناک و تقویت سازوکارهای پیشگیری از حوادث صنعتی اهمیت داشته باشد.

ابهام در مبانی کارشناسی قطع درختان حاشیه رودخانه‌های مازندران و هشدار درباره پیامدهای دستکاری اکوسیستم رودخانه

قطع درختان به نام مهار سیلاب

فاطمه طالبیان شریف| ماجرای قطع درختان جنگلی در حاشیه رودخانه‌های مازندران از درخواست شرکت آب منطقه‌ای استان برای برداشت درختان در محدوده رودخانه‌ها آغاز شد؛ درخواستی که با استناد به خطر وقوع سیلاب و احتمال حرکت درختان با جریان آب و آسیب به پل‌ها و معابر مطرح شده و حدود ۲۵۳ کیلومتر از رودخانه‌های استان را در بر می‌گیرد.

این در حالی است که ماده ۳۶ قانون برنامه هفتم پیشرفت، بهره‌برداری چوبی از درختان جنگلی را در طول اجرای این برنامه ممنوع کرده و برداشت درختان افتاده، شکسته، ریشه‌کن‌شده یا درختانی که خطرآفرینی آن‌ها احراز شده باشد را به شرایط مشخصی محدود کرده است. با وجود این، قطع درختان سالم و ایستاده در حاشیه رودخانه‌های مازندران، بدون انتشار مستندات کارشناسی و تبیین معیارهای انتخاب مناطق مورد نظر، ابهاماتی درباره انطباق این اقدام با قانون و ملاحظات زیست‌محیطی ایجاد کرده است.

طی چند روز گذشته و در پی نگرانی‌ها از وقوع سیلاب و احتمال وارد آمدن خسارت به جان و مال مردم و زیرساخت‌های عمومی در مازندران، دادستان مرکز استان مازندران بر ضرورت پاک‌سازی فوری بستر رودخانه‌های پرخطر، جمع‌آوری درختان مزاحم و رفع موانع عبور رواناب‌ها تأکید و تصریح کرد: درختان ایستاده در مسیر رودخانه‌ها و همچنین درختان ریشه‌کن‌شده و افتاده باید با قید فوریت شناسایی و جمع‌آوری شوند تا مسیر عبور رواناب‌ها باز بماند و از وارد آمدن خسارت به پل‌ها، جاده‌ها، سازه‌های عمومی و منازل مسکونی جلوگیری شود.

از سوی دیگر علی باقری جامخانه، مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری مازندران منطقه ساری نیز یکشنبه در نشست شورای حفاظت محیط زیست مازندران در ساری خبر قطع درختان ایستاده در حاشیه رودخانه‌ها را تکذیب کرد و گفت: جمع‌آوری چوب‌های شکسته و افتاده برای پیشگیری از خسارت‌های احتمالی سیلاب انجام می‌شود.

محمد الموتی، دبیر شبکه تشکل‌های محیط زیست و منابع طبیعی کشور، در گفت‌وگو با تسنیم با تأکید بر ضرورت اجرای قانون، شفافیت در تصمیم‌گیری و انتشار مطالعات کارشناسی، نسبت به پیامدهای این اقدام و احتمال تسری آن به دیگر مناطق جنگلی کشور هشدار داده است.

به گفته وی نکته اینجاست که درخواست اولیه شرکت آب منطقه‌ای مازندران درباره درختان ایستاده و سالم نیز بوده و در این درخواست، با این استدلال که در صورت وقوع سیل ممکن است درختان با جریان آب حرکت کنند و به پل‌ها و معابر آسیب بزنند، پیشنهاد برداشت درختان مطرح شده است. پاسخ سازمان منابع طبیعی به درخواست مطرح‌شده نیز این بوده که حتی اگر قرار باشد برداشتی انجام شود، این اقدام باید به درختان شکسته و افتاده یا ریشه‌کن‌شده محدود باشد.

اما دوستداران طبیعت تأکید دارند پیشگیری از خسارت‌های احتمالی سیلاب باید بر پایه مطالعات علمی و با بررسی راهکارهای جایگزین انجام شود. در همین زمینه، در گفت‌وگو با حسین آقایی، فعال حوزه جنگل‌های هیرکانی ابعاد کارشناسی و پیامدهای احتمالی آن برای جنگل‌های هیرکانی را بررسی کرده‌ایم.

■ در موضوع قطع درختان حاشیه رودخانه‌های مازندران، مسئولیت تصمیم گیری و پاسخ گویی بر عهده کدام نهاد است؟

جنگل‌های هیرکانی یک متولی واحد ندارند و مسئله اصلی این است که تصمیم‌گیرنده، یک فرد یا یک سازمان مشخص نیست. هر دستگاهی درباره جنگل‌های هیرکانی نسخه خودش را می‌پیچد. به نظر من، سازمان منابع طبیعی یکی از متولیان این حوزه است، اما تصمیم‌گیرنده نهایی نیست.

برای مثال، اگر کارخانه‌های نئوپان را بررسی کنید، می‌بینید که زیر نظر وزارت صمت فعالیت می‌کنند. وزارت نیرو با ساخت سد، حاشیه رودخانه‌ها را متعلق به حوزه مسئولیت خود می‌داند و برای آن تصمیم می‌گیرد. وزارت راه نیز برای ایجاد جاده و اتوبان، نقشه و برنامه خودش را دارد. وزارت گردشگری هم تصمیم‌های خود را می‌گیرد. در واقع، هر وزارتخانه‌ای می‌خواهد سهم خودش را از این رودخانه‌ها و مناطق ببرد. مردم نیز در بسیاری از موارد برنامه خودشان را دنبال و برای گرفتن مجوز اقدام می‌کنند. در چنین شرایطی، ما یک نقشه واحد برای مدیریت جنگل‌های هیرکانی نداریم.

مشکل اصلی همین جاست؛ برای جنگل‌های هیرکانی باید یک نقشه راه واحد داشته باشیم تا از این هرج‌ومرج در تصمیم‌گیری جلوگیری شود. در سراسر دنیا نیز برای مدیریت مناطق ارزشمند، یک برنامه جامع تدوین می‌کنند و همه دستگاه‌ها بر اساس همان برنامه پیش می‌روند. اگر قرار باشد تغییری در این برنامه ایجاد شود، مرجع تصمیم‌گیری ضرورت آن را بررسی و سپس تغییرات لازم را اعمال می‌کند.

باید امکان‌سنجی انجام شود، اما متأسفانه ما در جنگل‌های هیرکانی چنین سازوکاری نداریم. مرجع تصمیم‌گیری ما واحد نیست و تا زمانی که این مرجع واحد وجود نداشته باشد، چنین اتفاقاتی عادی خواهد بود.

■ پیامدهای قطع درختان بستر رودخانه‌ها چیست؟

درختان بستر رودخانه نقش مهمی ایفا می‌کنند. وقتی به بهانه برداشت شن یا دلایل دیگر می‌خواهند این درختان را قطع کنند، نتیجه آن می‌تواند تخریب و آسیب در پایین‌دست باشد. اکنون نیز دوباره این موضوع مطرح شده که درختان بستر رودخانه را به دلیل ایجاد سیلاب قطع کنند، در حالی که از نظر علمی، موضوع دقیقاً برعکس است. وقتی درختان قطع می‌شوند، آب با سرعت بیشتری به سمت پایین‌دست حرکت می‌کند. افزایش سرعت آب موجب می‌شود هنگام رسیدن به موانعی مانند خانه‌ها، جاده‌ها و پل‌ها، خسارت بیشتری به بار بیاورد. اما اگر سرعت حرکت آب کاهش پیدا کند و جریان ملایم‌تر شود، میزان آسیب نیز کمتر خواهد بود. این موضوع از نظر علمی مشخص است.

■ آیا دلایل و مستندات علمی برای قطع درختان حاشیه رودخانه وجود دارد؟

ما در بستر رودخانه چیزی به نام درخت خطرآفرین نداریم. حتی اگر مقالات خارجی را هم بررسی کنید، تأکید شده است که نباید سنگ‌های بستر رودخانه را جابه‌جا کرد؛ زیرا بستر رودخانه چرخه و اکوسیستم خاص خودش را دارد.

برای مثال، هنگام وقوع سیل، بسیاری از ماهی‌ها در بخش‌هایی از رودخانه که جریان آب در آن‌ها آرام‌تر است، پناه می‌گیرند. وقتی سنگ‌های بستر رودخانه را جابه‌جا می‌کنید، ممکن است این ماهی‌ها وارد جریان گل‌آلود و شدید آب شوند و در پایین‌دست از بین بروند. می‌خواهم بگویم همه این اجزا بخشی از یک چرخه هستند.

متأسفانه مدیران ما در درک این چرخه مشکل دارند و هنوز اهمیت آن را به‌درستی درک نکرده‌اند. وقتی بستر رودخانه را دستکاری می‌کنید و سیل اتفاق می‌افتد، دوباره می‌گویید باید طرح آبخیزداری اجرا کنیم، سدبند بسازیم یا سازه‌های بتنی در بستر رودخانه ایجاد کنیم تا سرعت جریان آب را بگیریم؛ در حالی که باید از ابتدا به پیامدهای دستکاری اکوسیستم رودخانه توجه کرد.

در شرایط طبیعی، درختانی مانند توسکا و لرگ در بستر رودخانه نقش مهمی در چرخه طبیعی آن دارند و بخشی از اکوسیستم رودخانه را شکل می‌دهند. این درختان را قطع می‌کنند و می‌فروشند؛ سپس دوباره برای کنترل جریان آب، سازه ایجاد می‌کنند. در واقع، از چند جهت به این اکوسیستم آسیب وارد می‌شود؛ هم از قطع درختان، هم از برداشت شن و ماسه و هم از ساخت سازه‌های بتنی در بستر رودخانه.

■ اینکه چه محدوده‌ای قرار است تحت تأثیر این تصمیم قرار بگیرد مشخص است؟

گویا این اتفاق درباره برخی رودخانه‌های مازندران است، محدوده‌ای به طول مثلاً ۱۵ کیلومتر را در نظر گرفته و تصمیم می‌گیرند درختان حاشیه و بستر آن را قطع کنند. به نظر من، این اقدام‌ها ممکن است بهانه‌ای برای برداشت شن و ماسه باشد. احساس می‌کنم با یک چرخه مافیایی بسیار قوی و حساب‌شده روبه‌رو هستیم که عوامل آن با هوشمندی منافع خود را دنبال می‌کنند.

گاهی از گرمایش زمین و تغییرات اقلیمی صحبت می‌شود و این طور القا می‌کنند که به همین دلیل باید چنین اقداماتی انجام شود؛ در حالی که صرف اشاره به این پدیده‌ها، ضرورت قطع درختان را اثبات نمی‌کند.

■ تعیین نماینده ویژه برای جنگل‌های هیرکانی چگونه می‌تواند به هماهنگی دستگاه‌ها کمک کند؟

من از اینکه برای زاگرس، در چارچوب برنامه بودجه، نماینده ویژه‌ای برای ۱۲ استان در نظر گرفته‌اند، بسیار خوشحالم. این اقدام دست‌کم یک گام رو به جلو است. ای کاش چنین سازوکاری برای ارسباران و جنگل‌های هیرکانی هم در نظر گرفته می‌شد و نماینده ویژه‌ای برای این مناطق تعیین می‌کردند. البته این نماینده لزوماً اختیار اجرایی ندارد و بیشتر نقش تسهیلگر را ایفا می‌کند و می‌تواند در زمینه تأمین بودجه و هماهنگی میان دستگاه‌ها مؤثر باشد؛ با این حال، همین موضوع نیز می‌تواند گامی به جلو باشد و به پیشبرد کار کمک کند.

همه دستگاه‌ها باید زیر یک پرچم و بر اساس یک برنامه واحد فعالیت کنند. درست است که می‌گویند ۸۰ درصد خاک کشور تحت مدیریت منابع طبیعی است، اما تصمیم‌گیرندگان نهایی، افراد و دستگاه‌های دیگری هستند.

خبر

بازداشت متهمان کلاه‌برداری با آگهی‌های جعلی استخدام در تهران

رئیس پلیس فتا تهران بزرگ از شناسایی و بازداشت کلاهبرداران خبر داد و گفت: این افراد با انتشار آگهی‌های جعلی جذب نیروی خدماتی و نظافتچی، اطلاعات هویتی و بانکی متقاضیان کار را دریافت و از آن برای کلاه‌برداری سایبری استفاده می‌کردند.

به گزارش ایرنا از پلیس تهران بزرگ، سردار داود معظمی گودرزی اظهار کرد: پس از مراجعه تعدادی از شهروندان و اعلام مسدود شدن حساب‌های بانکی‌شان، بررسی‌های تخصصی برای شناسایی عاملان این اتفاق آغاز شد.

به گفته وی، برخی از شاکیان پس از مشاهده آگهی‌های استخدام در پلتفرم‌های آگهی محور، با آگهی‌دهندگان ارتباط گرفته و برای طی مراحل جذب به نشانی اعلام‌شده مراجعه کرده بودند. این افراد پس از ارائه مدارک هویتی و اطلاعات حساب بانکی، منتظر تماس برای شروع به کار مانده بودند، اما اطلاعاتشان مورد سوءاستفاده قرار گرفته بود.

رئیس پلیس فتا تهران بزرگ افزود: بررسی‌های کارشناسان نشان داد متهمان با انتشار آگهی‌های جعلی استخدام خدمتکار، نظافتچی و نیروی خدماتی و ارائه وعده‌های فریبنده، متقاضیان را به ادامه ارتباط خارج از بستر اصلی برنامه یا پرداخت مبالغی با عنوان‌هایی مانند هزینه نام‌نویسی و تشکیل پرونده ترغیب می‌کردند.

به گفته وی، متهمان پس از دریافت مدارک هویتی و بانکی افراد، با ایجاد حساب کاربری در صرافی‌های رمزارز، از اطلاعات آنان در جریان کلاه‌برداری استفاده می‌کردند. این افراد پس از انجام اقدام‌های فنی و با هماهنگی قضایی، در یکی از مناطق شمالی تهران شناسایی و بازداشت شدند.

معظمی گودرزی با اشاره به ارزش بالای مبالغ مورد ادعای پلیس در این پرونده گفت: متهمان در جریان تحقیقات مدعی شده‌اند با انتشار آگهی‌های جعلی در سایت‌ها و برنامه‌های آگهی‌محور، تعدادی از شهروندان جویای کار را فریب داده و از مدارک هویتی و اطلاعات بانکی آنان سوءاستفاده کرده‌اند.

وی تأکید کرد: استفاده مجرمانه از حساب بانکی شهروندان ممکن است برای صاحبان حساب نیز تبعات قضایی داشته باشد؛ بنابراین، افراد باید از در اختیار گذاشتن مدارک هویتی، اطلاعات بانکی یا حساب‌های خود به اشخاص ناشناس خودداری کنند.

جدول ۹۵۵۷

طراح: محمدرضا علی‌زاده zadehalireza@gmail.com

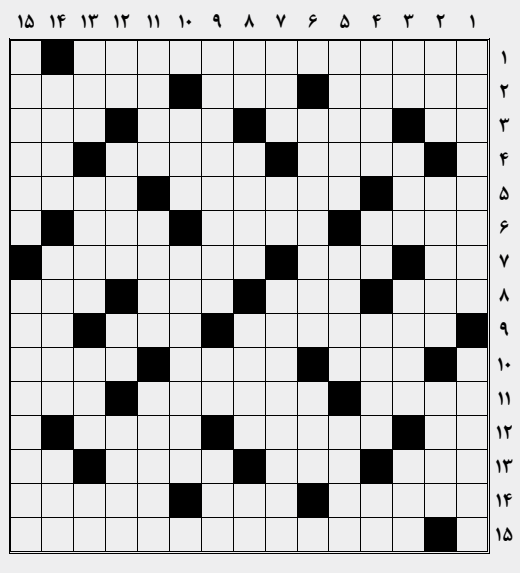

■ افقی

۱. والیبالیست و کاپیتان اسبق تیم ملی والیبال ایران که در حال حاضر برای باشگاه میلوناس یونان بازی می‌کند ۲. شوریده‌حال - جواب منفی - تخته‌های بزرگ چوبی ۳. طایفه کم‌حرف - نشانه‌ها - نقطه سیاه روی پوست - منفک ۴. جزیره - پشیمان - صوت نفرت ۵. نگهبانی - پیام‌رسان وطنی پرطرفدار با امکاناتی درخور - از این نوشیدنی قهوه در دوره قاجار برای کشتن مخالفان استفاده می‌شد ۶. دردناک - قایق و کرجی - سلاح زیرخاکی ۷. رایحه - آسمان - مفتخر ۸. روز تازی - دل را خطاب کرده - سال ترکی - گرفتن ۹. آدم کشی سیاسی - امتحان چهارجوابی - دنیا آوردن ۱۰. پایتخت موسیقی جهان - ستاره - ستون دین اسلام ۱۱. هشت‌تای یونانی - میوه‌ای از راسته خلنگ‌سانان - سبزی پیچیده ۱۲. نقش هنری - ماه مبارک - اهل شهر بادگیرها ۱۳. حرف نوروزی - سیم برق گیر - ستمکار - همسر مرد ۱۴. دیوی در شاهنامه - دعای زیرلب - از توابع کاشان ۱۵. کارگردان سریال «روزی روزگاری آبادی» که از شبکه اول سیما پخش شد

■ عمودی

۱. روشی برای مقابله با شن‌های روان - سال قبل ۲. درخت تسبیح - قلعه مقر حکومت حسن صباح - انگشت کوچک دست ۳. قدم یکپا - نومید - جوانمردی - پیامبر کشتی‌بان ۴. از واحدهای ارتشی که وظیفه‌اش تأمین تدارکات است - فلز سرچشمه - هوس باردار - بنیان ۵. کسی که مأمور به اداره و نگهداری روستا می‌شود - پیشرفته - پیامبر نقاش ۶. تقلید کلمات، جملات یا اصوات توسط کودکان - از پیامبران الهی که نامش در شاهنامه هم آمده است ۷. شانس - صنم - ابرهای پوشنی ۸. صوت ندا - صنعتی جانبی در سینما - پناهگاه - راه میانبر ۹. سنتی پسندیده که همه ساله ۱۵ تا ۲۲ اسفند را به نام آن مزین کرده‌اند - علامت مفعول بی‌واسطه - نقیض شوخی ۱۰. یکصدویازده - کشور چکمه‌ای شکل ۱۱. واحد مکالمه تلفنی - در امان خداست - از قطع‌های چاپ کتاب ۱۲. آزاد - مستمند - هزار کیلو - طویل ۱۳. کشور تزارها - یکی از آرایه‌های ادبی - اهل مکه - تعجب خانمانه ۱۴. سقف فروریخته - سوره ۹۹ قرآن مجید - سلسله کریم‌خان ۱۵. کربن طبیعی متبلور تقریباً خالص که در ساخت مداد به‌کار می‌رود - عقب‌افتاده
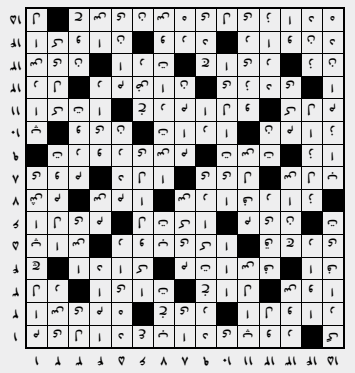
حل جدول